

برت بیلقلد / سباستین ال خولی

مفاهیم پایه در
ایدئوپرژزی طراحی معماری

ترجمه: شادی عزیزی
استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکزی

پرینت | مقدمه

بیلفلد، برت Bielefeld, Bert	شرکاسه
مفاهیم پایه در ایده‌پردازی طراحی معماری / تألیف برت بیلفلد سیاستین آل خولی؛ مترجمین شادی عزیزی، پرینسا مقدم	عنوان و نام پدیدآور
تهران : کتاب فکر نو، ۱۳۹۵.	مختصات نشر
11۸ ص، مصور، جدول، نمودار، 21x۲۴ سم	مختصات ظاهری
۹۷۸-۶۰۰-۶۸۸۵-۱۹۰۰	شابک
آسیا	وضعیت فهرست نویسی
کتابخانه، س. ۱۱۲. عنوان اصلی، ۰۲-۰۶، Design ideas	یادداشت
Architectural design	موضوع
معماری -- طراحی -- فن	موضوع
عزیزی، شادی، ۱۳۵۵ -- مترجم مقدم، پرینسا، ۱۳۶۳ -- مترجم	شماره افزوده
۱۳۹۵م ۰۶۳۷۵، NA۳۷۵	کدی کنفره
۲۶۵/۴	رده بندی دیویی
۴۳۲۷۵۱۱	شماره شناسایی ملی

برت بیلفلد / سیاستین آل خولی

مفاهیم پایه در ایده‌پردازی طراحی معماری

ترجمه: شادی عزیزی / پرینسا مقدم

مدیر تولید: آرش حیدریان

طراحی جلد: آرش حیدریان

چاپ اول: ۱۳۹۵

لیتوگرافی: ولیعصر

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸۶۰۰۶۹۸۵۱۹۰

فروشگاه و مرکز پخش کتاب

تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، نیش خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۶

کتاب فکر نو ۶۶۴۱۶۱۰۰

فروشگاه اینترنتی فکر نو؛ خریدی کاملاً متفاوت را تجربه کنید

● Fekrenobook.ir

● Fekrenobook

● Fekreno

فهرست

۷سخن مترجم
۱۱پیشگفتار
۱۳مقدمه

// فصل اول: مبانی طراحی_۱۵

// فصل دوم: طراحی [با توجه به] بستر_۲۱

۲۶منظر و آب‌وهوا
۲۹لراحی در زمینه شهری و معماری
۴۲عوامل اجتماعی و اجتماعی - فرهنگی

// فصل سوم: طراحی و عملکرد_۵۳

۵۴پاسخگویی به نیازهای کاربر
۹۰برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی داخلی

// فصل چهارم: عناصر تشکیل‌دهنده طرح_۶۵

۶۵نظم و تناسب
۷۰عناصر اساسی طراحی
۷۷فضا و حجم

// فصل پنجم: کار کردن با مصالح و سازه‌ها_۸۰

۸۷مصالح و سازه به عنوان عناصر طراحی
۹۱چگونه مصالح را ادراک می‌کنیم؟

// فصل ششم: دستیابی به ایده_۹۷

۱۰۱خلاقیت و تکنیک‌های مربوط به آن
۱۰۶روش‌ها و راهبردها

// سخن پایانی_۱۱۳

// منابع_۱۱۷

سخن مترجم

دانشجویان معماری در سال‌های اول تحصیل خود عمدتاً در سردرگمی نه‌چندان خوشایندی به سر می‌برند؛ که بخش اعظمی از آن به تفاوت فضای ذهنی آنان در قبل و بعد از ورود به دانشگاه برمی‌گردد. به بارتی دانشجویان معماری با توجه به سابقه تحصیلی خویش در رشته ریاضی - فیزیک دارای نگاهی علمی می‌باشند که با توجه به جنبه ریاضی و شیوه شناختی‌ای، آنان در فرایند انجام هر عملی از جمله برنامه‌طراحی، به دنبال ادله و دلایل محکم و روش‌های نظام‌مند علمی می‌باشند؛ و این در حالی است که آنان در آتلیه‌های طراحی و معماری با فضایی کاملاً متفاوت با بستر ذهنی خویش روبرو می‌گردند.

چگونگی توسعه ایده و شکل‌یابی در پروژه معماری، از جمله سؤال‌ها و چالش‌های مهم دانشجویان تازه‌وارد به رشته معماری بالأخص پس از ورود به آتلیه‌های طرح می‌باشد. اینکه برای زایش ایده می‌بایست از برنامه فیزیکی و طراحی پلان شروع کرد یا شکل‌یابی ایده مفهومی و حجمی بر مبنای تجربه و شهود می‌تواند روش مناسبی برای تولید ایده باشد، چالش هرروزه‌ای است که دانشجویان با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند. بالأخص که هر یک از این رویکردها، روشی متفاوت را در دستیابی به ایده طلب می‌نمایند. در روش اول، ایده بر پایه مطالعه و تجزیه و تحلیل فرصت‌ها و محدودیت‌ها شکل می‌پذیرد؛ و در دیگری درونی کردن بسیاری از مفاهیم، اتکا به تجارب و بررسی نمونه‌های معماری متعدد و به عبارتی زیستن در فضا راهگشا خواهد بود. البته امروزه متخصصانی که روی فرآیند طراحی کار می‌نمایند، بر روش سوم که حاصل ترکیب دو روش فوق بوده و از جمع مزایای روش تجزیه و تحلیل و روش شهودی بهره‌مند می‌باشد،

صحنه گذاشته‌اند؛ و در همین راستا، معماران متعددی نیز این روش خلاقانه ترکیبی را در تولید اثر معماری سرلوحه خویش قرار داده‌اند.

علاوه بر چالشی که دانشجویان در خصوص تولید ایده مفهومی و ایده حجمی خویش دارند، در فرآیند طراحی و توسعه ایده خویش نیز در هنگام روبرو شدن با مؤلفه‌های متعدد تأثیرگذار بر طراحی دچار سردرگمی مضاعفی می‌گردند؛ و این سردرگمی تا جایی پیش می‌رود که آنان پس از طی چندین جلسه، جوهره‌ی فضا را برای حل مسائل پیش روی خود فدا کرده و در نهایت پروژه‌ای کارکردی - صور هیچ ویژگی و ایده‌ای خاص ارائه می‌دهند و یا از طرفی دیگر با «کید» جوهره و ایده حجمی و به‌ندرت مفهومی خویش پروژه‌ای به‌طور طرح‌تینس، و بدون در نظر داشتن واقعیت‌های عینی پیش رو، تولید می‌نمایند.

همچنین در روش‌های پیشنهادی اساتید در خصوص فرآیند طراحی، تنوع بسیار و ناهم‌رازی میکالی به چشم می‌خورد. طراحی در یک آتلیه، متمرکز بر روی بحث است. در دیگری اساساً بر ایده مفهومی تمرکز می‌گردد. تعدادی از اساتید به عملکرد بنا و نقش عملکردی معماری بها می‌دهند و دیگران بحث ریاضی‌شناسی معماری را نقشه راه دانشجویان می‌سازند. اقلیم و به دنبال آن طراحی پایدار در دستور کار تعداد اندکی از آتلیه‌های معماری قرار دارد. همچنین تعداد بسیار ناچیزی از اساتید به مباحث جامعه هدف و نقش اجتماعی معماری پرداخته و معماری را در فرآیندی مشارکتی تعریف می‌نمایند. حال آنکه هستند اساتیدی که به خودمحوری معمار در زایش اثر معماری و اهمیت دست خط معماری تأکید می‌ورزند. در تعدادی از آتلیه‌ها، معماری در بستری خیالی شکل می‌گیرد و در نقطه مقابل،

آتلیه‌هایی به چشم می‌خورند که دانشجویان، سنگینی حضور بستر واقعی در فرآیند تولید معماری را احساس می‌کند. هدف اصلی معماری از نظر تعدادی از اساتید و دانشجویان به طور مستقیم بر دستیابی به حجمی خلاقانه، غیرمتعارف و ارائه چشمگیر آن استوار است. در برابر، تعدادی دیگر، ارائه فرآیندی خلاقانه را هدف گرفته و در دستور کار خود قرار داده‌اند.

با توجه به چالش‌های متکثری که در راستای ایده پردازی طراحی معماری ذکر گردید، کتاب حاضر دستاوردی مهم در درک فرآیند ایده پردازی در معماری و نقش عناصر مهم در آن فرآیند محسوب می‌گردد. نویسندگان کتاب سعی کرده‌اند به زبانی ساده عناصر مهم در شکل‌گیری ایده معماری را همراه تصاویر و دیاگرام‌های پشتیبان مدون نمایند.

البته لازم به ذکر است که کتاب حاضر که ترجمه « مفاهیم پایه در ایده پردازی طراحی معماری » برای آن در نظر گرفته شده است، یک جلد از مجموعه شش جلدی است که در مجموع راهنمای «پارمنا» برای دانشجویان معماری بلاخص در سال‌های اول تحصیل می‌باشد.

این شش جلد عبارت‌اند از:

- ۱- مفاهیم پایه در ایده پردازی طراحی معماری
- ۲- مفاهیم پایه در طراحی فضا
- ۳- مفاهیم پایه در تجزیه و تحلیل شهری
- ۴- مفاهیم پایه در روش‌های طراحی
- ۵- مفاهیم پایه در طراحی با آب
- ۶- مفاهیم پایه در طراحی و زیستن

در پایان بر خود لازم می‌دانم از خانم پریسا مقدم و مهدی قطبی که به ترتیب در ترجمه و ویراستاری کتاب مرا یاری نموده‌اند تشکر نمایم. همچنین از همکاری صمیمانه و دقت نظر آقای آرش حیدریان در راستای انتشار کتاب توسط انتشارات فکر نو بی‌نهایت سپاسگزارم.

شادی عزیزی

شهریورماه ۱۳۹۵

www.ketab.ir

پیشگفتار

فرآیند طراحی به سختی قابل طبقه‌بندی می‌باشد. [این فرآیند]، ماحصل رویکردهای مختلف، عوامل تأثیرگذار گوناگون بر پایه آزمون و خطا می‌باشد زمانی که دانشجویان معماری اولین قدم‌های خود را دنیای ایده‌پردازی و طراحی برمی‌دارند، علی‌رغم محدود بودن پتانسیل‌های تمرین‌هایی که توسط آن‌ها انجام می‌پذیرد، غالباً ایده‌های جذابی تولید می‌مایند و گزینه‌های جدید و روش‌های جالبی ارائه می‌دهند. البته، آنکه معماران کار کشته نیز که مدت زمانی طولانی سابقه کار و فعالیت حرفه‌ای داشته و شناخت زیادی از این حوزه دارند نیز کنایه‌شان باشد دانشجویان معماری فرآیند طراحی را تجربه می‌نمایند.

هر پروژه‌ی طراحی با جستجو برای یافتن یک ایده و یا درک شهودی از نحوه‌ی حل مسئله شروع می‌شود. «ایده‌ی طراحی»، شروع یک مسیر طولانی است که در آن، طراح «ایده» به دقت تعریف می‌کند، آن را اصلاح می‌کند، به آن شاخ و برگ می‌دهد و در راستای حل مسائل و پاسخگویی به نیازها به گونه‌ای پی‌در پی به دست آمده را ارزیابی و سپس رد می‌کند. کتاب حاضر - ایده‌های طراحی - منحصرأ بر شروع این فرآیند - که بر مسیر حرکت و نتایج طراحی تأثیرگذار است - متمرکز می‌باشد. این کتاب نه تنها در شرح دادن تنوع رویکردها و منابع تأثیرگذار بر الهام‌گیری می‌کوشد؛ بلکه سعی دارد راه‌های آزاد کردن خلاقیت را نشان دهد. هدف این کتاب، تشویق کردن دانشجویان برای کاوش عمیق‌تر مضامین و ایده‌های منحصر به فرد است. کتاب تماماً از سبک‌های معین معماری و قوانین متعصبانه دوری می‌نماید. موضوع مطرح‌شده این کتاب سؤال ساده و درعین حال پیچیده‌ی زیر است: چگونه ایده‌ی آغازین توسعه می‌یابد؟

مقدمه

معماری در خلأ شکل نمی‌گیرد بلکه واکنش به زمینه ایست که در آن تجسم می‌یابد. از معماری انتظار می‌رود که نمایانگر عملکردها و ارائه‌دهنده راه‌حل عینی در راستای مأموریت‌های پروژه‌ها باشد؛ و [حضور] بحال؛ در متن زندگی افراد از طریق طرح و مصالح خود داشته باشد. به این دلیل است که عوامل تعیین‌کننده در طرح - که شامل مفهوم، عملکرد، مصالح و ساختار می‌باشد - مستقیماً با هر طرح معماری در ارتباط بوده (تصویر ۱) و از عناصر تشکیل‌دهنده آن محسوب می‌گردند. «تعیین» این عوامل در تولید استراتژی‌های مناسب برای پیشبرد «ادایه‌های طراحی» نقش بسیار مهمی ایفا می‌نمایند.

فصل‌های پیش رو، به عوامل مرتبط با طراحی می‌پردازد که با نگاهی به ایده‌ها و رویکردهای ممکن طراحی، تجزیه و تحلیل می‌گردند. عوامل طراحی فوق‌الذکر با ارائه چارچوب و راهنما در شکل‌گیری ایده‌های طراحی، اثرگذار و یاری‌کننده می‌باشند. آن‌ها این امکان را به طراحان می‌دهند تا در قدم‌های اولیه‌ی طراحی بر منابع آگاهی‌بخش و الهام‌بخش در مسیری نظام‌مند بهره‌مند شوند. در ابتدای فرآیند طراحی، گردآوری اطلاعات وضع موجود، مشاهده و تجسم نمودن آن‌ها در یک چارچوب مشخص اغلب مؤثر می‌باشد. این فرآیند، غالباً به آشکارسازی و شفاف‌سازی روابط پنهان با تأکید بر شکاف موجود میان آنان و همچنین تناقض‌های ممکن می‌پردازد.

فصل پایانی کتاب نیز با توجه به اهداف شخصی طراحان، بر معرفی روش‌های گوناگونی تمرکز دارد که به معماران در اولین و معمولاً دشوارترین قدم در فرآیند طراحی یاری می‌رساند.